

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban érvényes.
Egy évre 10 h.
Negyedévre 4 ..
Melyben háshoz hordva:
Egy évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Védkező postán szállítva:
Egy évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfői és
szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezsa u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére sem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 229. szám.

Nagyvárad.

Péntek 1915 október 8.

Visszavetett orosz támadások.

Budapest, október 7. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

A besszarábiai határon és Kremienirenél Dél-Volhíniában több orosz támadást vertünk vissza. Egyébként a keletgalíciai harcra vonalon és az Ikva mentén csend uralkodott. Dubnótól északra és a Putilovka mentén az ellenség számos helyen nagy lőszerkészlet igénybevételével, nagy haderővel támadott. Mindenütt nagy veszteségekkel utasítottuk vissza. Néhol elkeseredett kézi tusára került a sor, így Olikánál is, ahol az oroszokkal a linzi hadosztály szállt szembe a megszokott hidegvérrel. Mintegy 800 főnyi legénységet és több tisztet elfogtunk. Kolkitól északkeletre a Jarniból Koveibe vezető vasut mindkét oldalán az ellenség egyes helyeken a Styr nyugati partjára nyomult előre. Osztrák-magyar és német csapatok ellentámadása itt sikeresen halad előre. Osztrák-magyar zászlóaljok elragadták az oroszoktól a Styr mellett fekvő Kulikovice falut, amelyet az ellenség szívesen védelmezett. Itt 200 orosz elfogtunk. Német csapatok elűzték az ellenséget. Kartruaknál fekvő állásaikból. A felső folyásánál lévő Canav osztrák-magyar csapatoknál nincs ujság.

Tüzérségi harcok az olasz harctéren.

Budapest, október 7. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér.

A délnyugati harcra vonalon a harci tevékenység tegnap a szokásos tüzérségi harcra szorítkozott, csak a doberdói fensík északi részei ellen kíséreltek meg támadást egy olasz mobil milit ezred osztagai. Csapatunk az ellenséget éjjel előrsi vonalán üzték vissza.

Csapatunk Szerbiában.

Budapest, okt. 7. (Hivatalos.)

Délkeleti hadszíntér.

Osztrák-magyar és német csapatok tegnap a Drina tor-
kolata és a Vaskapu közt számos ponton kényszerítették ki
az átkelést a Drinán. A Száva vonalon a szerb előcsapatokat
visszavetették. Höfer.

Magyar-osztrák csapatok Belgrádban.

Bécs, október 7. (Saját tud.) A magyar-osztrák csapatok ma reggel
betörték Belgrád északi részébe. A belgrádi szerb helyőrség igen
elkeseredett ellentállást fejt ki. Belgrádjért kemény utcai harcok
indultak meg, melyek még most is tartanak.

Az első puskalövészek Bulgária határán.

Zürich, október 7. (Saját tudósítónktól.) Pirotnál a bulgárok néhány
puskalövést intéztek a szerbek ellen. A szerbek a lövéseket nem vi-
szonozták.

Élénk táviratváltás ellenségeink között.

Lugano, október 7. (Saját tudósítónktól.) Sonninó élénk távirati
összeköttetésben áll a négyesszövetség külügyminisztereivel.

Az antant követői kikérték utleveleiket.

Róma, október 7. (Saját tudósítónktól.) Italia és Anglia követi ma
jegyzéket nyújtottak át Radoszlavovnak, a melyben kijelentik, hogy
csatlakoznak Oroszország és Franciaország ultimátumához. A kö-
vetek egyben kikérték utleveleiket.

Szófia, október 7. (Saját tudósítónktól.) Az antant képviselői teg-
nap kikérték utleveleiket. Az olasz, belga és szerb követek szintén ki-
kérték utleveleiket. Egyben megbízták a Németalföld diplomáciai
képviselőjét a francia, orosz, angol, olasz, szerb, belga alattvalók és ér-
dekeik védelmével.

Oroszország és Bulgária között megszakadt a diplomáciai viszony.

Budapest, október 7. (Saját tud.)
Otdikén a bulgár kormány délután két óra negyven per-
kor átadta válaszáat az orosz ultimátumra. Miután a válasz
nem kielégítő, az orosz követ Radoszlavovnak notifikálta a
diplomáciai viszony megszakí-
tását. Az orosz érdekek védel-
mét Németalföld diplomáciai
képviselőjére bízták.

Beszűntetik a csapatok partraszállítását.

Athén, okt. 7. (Saját tudósítónktól.) Az
antani tegnap a megkezdett csapat kiszál-
litásokat a helyzet tisztázásáig beszüntette.

Harc Szerbia ellen.

Milanó, október 7. A Coriera della
Sera jelenti, hogy a Szerbia elleni
operációk nem nyernek további halasz-
tást. Napok kérdése, hogy a nagy harc
meginduljon.

A nagy francia offenziva.

Berlin, október 7. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

A Campagneban a francia offenziva tovább folyt. Erős és lassankint a legerősebbre fokozódó ágyutüz után tegnap virradatkor ismét megkezdődtek a támadások.

Sonentól nyugatra a franciák 6 tömeg-támadása igen súlyos veszteségeik mellett összeomlott, miközben 2 tisztet és 180 főnyi légénységet elfogtunk.

A Some Py Joneuni országúttól nyugatra két ujonnan érkezett hadosztály részeinek egy helyen St. Marie irányában sikerült legelől levő vonalunkon túl előrenyomulni. Nyomban megindított ellentámadásaink az ellenséget ismét kiverte, 12 tisztet, 29 altisztet, 550 főnyi légénységet elfogtunk és 2 géppuskát zsákmányoltunk.

A nevezett országúttól keletre az ellenség tömeg-támadása nem tudott enlítésre méltó sikert elérni. Egy a Navcorni major-tól keletre kis árokrész ellen, melyben az ellenség a lábát megvetette, támadásunk folyamatban van, csak Tahure mellett és attól északra tudott az ellenség ide-oda hullámozó harc után körülbelül 800 méternyi tért nyerni. A támadást ellentámadásainkkal megállítottuk.

Az ellenségnek arra irányuló kísérletei, hogy állásainkat a Bose Jour magaslatról északra és északkeletre áttörje, meghiúsultak, ahol az ellenség árkaikba behatolhatott, ott megsemmisítettük, vagy elfogtuk. Az állás egész terjedelmében birtokunkban van. 3 tisztet és 300 főnyi légénységet elfogtunk és 3 géppuskát zsákmányoltunk.

A reggeli órákban a Wille Sartobetól délnyugatra levő briketterei állásunk ellen intézett heves, de sikertelen támadásokat a nap folyamán csak gyengébb előretörések követtek, melyeket visszavertünk, avagy ágyutűzünkben csirájában elfojtottunk. Arrától északra csak jelentéktelen kézigránát-harcok voltak.

Az Aisne völgy mellett, Sabignenenél a franciáknak egy előreugró árokrészünk ellen intézett erőtlen rajtaütése kudarcot vallott.

A dünaburgi harcok.

Keleti hadszíntér.

Hindenburg tábornagy hadszoportja.

Dünaburg előtt csapataink 5 kilo néteres szélességben benyomultak az ellenség állásaikba. A Drusziati tótól délre az ellenséget ismét hátrább szorítottuk.

Egy rohamra indult lovasdandárt össze-lőttünk. A Boginszkoe és Morgoa vidékek között az oroszok megismételték veszteségteljes áttörési kísérleteiket, melyek kivétel nélkül részben közel harc útján meg-hiúsultak. 11 tisztet 1300 főnyi légénységet elfogtunk.

Raggasemnél (a rigai öböl mellett) parti ütegeink súlyosan megrongáltak egy orosz torpedónaszádot.

Linsingen tábornagy hadszoportja.

A Sartrisk melletti harcokban az ellenséget a helységeitől nyugatra elterülő erődök-ből kivertük.

Lipót bajor herceg tábornagy hadszoportja.

Ujabb esemény nem történt.

A németek jelentése a szerb harcokról.

Balkán hadszíntér.

Német és osztrák-magyar csapatok több helyen átkeltek a Dunán, Száván és a Drinán és a Drina keleti és a Száva és a Duna déli partjain megvetették lábukat. (Min. eln. sajtóoszt.)

A görög vezérkar és az ántánt csapatok Szalonikiben.

Szaloniki, okt. 7. Hamilton lord átvette a 3-ik görög hadtest parancsnokától a szaloniki katonai tábort, a barakkokat, raktárakat és a municiót. Az ántánt csapatok csupán átvonulóban lesznek itt, táborhelyük másutt lesz. A pótlások és az élelmezés Szalonikiből történik.

A görög vezérkar Szalonikibe érkezett.

Az új török offenziva.

Bukarest, okt. 7. A „Diminaea” jelenteti, hogy a török főhadiszálláson elhatározták, hogy offenzívát fognak indítani a Gallipoli félszigeten levő szövetséges angol és francia seregek kiszorítása érdekében. Ugyanekkor a Szezei csatorna ellen is megkezdik az operációkat. A törökök azóta készülnek erre az akcióra, amióta nyilvánvaló lett, hogy úgy mint Amerikában, Romániában sem görditenek akadályt a municiószállítás elé, másrészt amióta nyilvánvaló lett, hogy az entente a Dardaneilla erők jórészt a Balkánon akarja felhasználni. A bolgár határról elvitt divíziókat mind a Gallipoli-félszigeten központosítják.

Olaszország a balkáni helyzetről tárgyal.

Lugano, október 7. Sonnino élénk táviratváltást folytat az ántánt hatalmaival az új balkáni helyzet miatt.

Légi harcok Kamienec—Podolski felett.

Krakó, október 7. Repülőink három ízben bombázták Kamienec—Podolski várárt. Eltalálták az élelmiszerraktárakat és a petroleumraktárt felgyújtották.

A német császár a francia fronton.

Budapest, október 7. (Saj. tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Vilmos német császár a trónörökös kíséretében Felső-Elszászba érkezett, hogy a nehéz harcokban levő csapatokat meglátogassa. A császárt és trónörökösét rajongással üdvözlötték a csapatok.

Közös minisztertanács.

Bécs, október 7. (Saját tudósítónktól.) Ma közös minisztertanács volt, melyen a háborúval összefüggő politikai és gazdasági kérdésekkel, valamint a jövő évre szóló közös költségvetés további végrehajtásával foglalkoztak.

A népfelkelők bemutatató pótszemléje.

Megérkezett az új sorozásra vonatkozó rendelet.

Biharvármegyéhez tegnap hatalmas csomagokat hozott a posta a honvédelmi miniszteriumtól. Még senki sem látta a csomagok tartalmát, de már mindenki tudta, hogy a második sorozásra vonatkozó rendeletek érkeztek meg.

A rendelet, mely Biharvármegyére szól, a következő:

13100. H. M. eln. 18.—1915. szám.

Hirdetmény.

Az 1915. évi II. t. c. alapján utasítottak az 1873. évtől 1896. évig bezárólag terjedő időközben született összes népfelkelésre kötelezettek, kik tényleg nem szolgálnak — kivéve az 1873. és 1874. évi születésű katonailag kiképzett A) alosztályu, valamint az 1873, 1874. és 1875. évi születésű azon népfelkelésre kötelezetteket, kik a népfelkelési bemutatató szemlére alkalmasnak nyilvánítottak, de még be nem hívták — hogy összeírásuk végett a tartózkodási helyi községi előljáróságánál (városi hatóságánál), kis-községekben a körjegyzőségek székhelyén jelentkezzenek.

A jelentkezés alkalmával a népfelkelésre kötelezettek netán birtokában levő munkakönyv vagy más, a személyi adatokat feltüntető okmány, illetőleg népfelkelési igazolványi könyv vagy lap, igazolásul felmutatandó.

Az összeírásuk végett fentiek szerint jelentkezésre utasított egyének összeírásuk után az előljáróságnak később közölniük közzéteendő rendelkezéséhez képest a folyó évi október 27-től december 31-ig terjedő időközben és helyen népfelkelési bemutatató pótszemlére fognak behívni és elővezettetni és ott alkalmasságukhoz képest osztályoztatni.

Az alkalmasok bevonulásuk idejéről hirdetmény útján nyernek értesítést.

A népfelkelésre kötelezettek a bemutatató szemlére megbízható kísérelvel fognak utazni, s úgy oda mint vissza a vasuton a harmadik osztályon (gózhajón a második osztályon) ingyen utaznak.

A magyar szent korona országainak területén tartózkodó azon osztrák állampolgárok és bosznia hercegovinai tartományi illetőségű egyének, kik a felhívott korosztályokhoz tartoznak, hasonlóképpen iratnak össze és hívatnak be bemutatató pótszemlére, mint a magyar állampolgárok.

Azon népfelkelésre kötelezettek, kik a bevett vagy törvényesen elismert vallásfelekezetek papjelöltjei, vagy pedig kik végzett tanulmányaik alapján a védő törvény 21. § a értelmében az egyévi önkéntesi kedvezményre jelenleg igényel bírnak, ebbeli minőségüket a bemutatató szemlére az illető intézet bizonyítványával igazolni tartoznak.

Az összeírásnál tehát a fentiek értelmében mindenkinek (tehát a volt tiszteknek is, valamint az összes fölmentett népfelkelésekre kötelezetteknek is) meg kell jelennie, aki a fennebb megjelölt évek valamelyikében született és nem A) alosztályu, vagy oly alkalmasnak nyilvánított B) alosztályu népfelkelésre kötelezett, ki eddig még be nem hívatott.

Ebben a népfelkelési bemutatató szemlére való megjelenés és egyuttal bizonytalan időre a népfelkelési tényleges szolgálat alól is felmentetnek a következők:

a) a pézügyorségnél tartósan alkalmazott népfelkelésre kötelezettek; b) a vasutaknál és azok műhelyeiben, a forgalmi, pályafenntartási, műhelyi és szertári szolgálatban, továbbá a m. kir. állami vasgyárak központi igazgatóságánál és az annak vezetése alatt álló gyárakban és üzemekben tartósan alkalmazott népfelkelésre kötelezettek;

e) a posta- és táviráda intézetnél, az I. cs. kir. szab. Dunagőzhajózási társaságnál, a magyar királyi Folyam- és tengerhajózási részvénytársaságnál, a Dél-német dunagőzhajózási társaságnál, valamint egyes, a hadi forgalomban résztvevő s a cs. és kir. trieszti tengerszállítási vezetőség által külön kijelölendő tengerhajózási vállalatoknál állandóan forgalmi szolgálatot teljesítő, vagy az azokhoz tartozó gyárakban és műhelyekben tartós alkalmazásban álló népfőlkelésre kötelezettek; d) a közszénbánya munkásosztághoz tartozó népfőlkelésre kötelezettek; e) a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII. t. c. 4. § a alapján személyes hadiszolgálatokra az összeírás előtt kiállított egyének, feltéve, hogy személyes hadiszolgálatokra jelenleg is igénybe vannak véve, illetőleg rendeltetésük folytán állandó tartózkodási helyüket már elhagyták és a bemutatató szemléig vissza nem térnek; f) a határrendőrségnél állandóan és hivatásszerűen alkalmazott egyének (a szolgák kivételével); g) a bevett és törvényesen elismert vallásfelekezetek felszentelt, illetőleg felavatott és tényleg hivatásszerűen alkalmazott papjai és papi jellegű tanárai.

Az a), b), c), d), f) és g) betűk alatt említett népfőlkelésre kötelezettek azt, hogy állandóan (tartósan) és hivatásszerűen vannak alkalmazva, felettes hatóságuk stb., illetve munkásosztág parancsnokságuk, a vasutak és azok műhelyeinek alkalmazásában állók szolgálati főnökségük által szabályszerűen kiállított bizonyítvánnyal az összeírás alkalmával a községi elöljáróságuk (körjegyző, városi hatóság) előtt igazolni tartoznak.

Az a), c) és f) betűk alatt említett egyének azonban csak abban az esetben igényelhetik a felmentést, ha az említett minőségükben legalább 1915. évi szeptember 15. óta vannak alkalmazva és ez a körülmény felemelt bizonyítványban szintén igazoltatik.

Nem tartoznak megjelenni a népfőlkelési bemutatató szemlén a nyilvánvalóan alkalmatlanok, az orvosok, a nyugdíjas és szolgálaton kívüli viszonyban levő katonai havidíjasok és a rokkantsági nyugdíjasok állományában tartozó egyének. A rokkantsági nyugdíjjal ellátott esendőrök csak azon esetben nem tartoznak megjelenni, ha a felülvizsgálaton mindennemű népfőlkelési szolgálatra alkalmatlannak nyilvánították.

Azon népfőlkelésre kötelezett, a ki az összeírás végett elrendelt jelentkezési kötelezettségnek nem tesz eleget, az 1915. évi II. t. c. 5. § értelmében 15 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik, — a ki pedig a népfőlkelési bemutatató szemlére szóló behívási parancsnak nem tesz eleget, karhatalommal vezetettik elő és a katonai behívás iránt tanusított engedetlenség megbüntetéséről szóló 1890. évi XXI. t. c. 4. § értelmében két évig terjedhető börtönnel büntetettik.

A hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVII. t. c. alapján annak idején kirendelt vagy ezután kirendelendő azok a 18—50 éves népfőlkelésre kötelezettek, kik a fegyveres erő kötelékében teljesítenek személyes szolgálatot, illetőleg a közszénbánya munkásosztághoz tartoznak, az 1886. évi XX., illetőleg az 1915. évi II. t. c. alapján behívottak tekintetnek.

Kelt 1915. évi szeptember havában.

* **Zauzi kisasszony** a Rákóczy-úton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simon Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est megszólal, Nem én lettem hűtlen hozzád, Te szőke gyermek. Háborus lemez ujdonságok. Hangszerek hegedűk, gramafonok eladása és javítása elesőárban. Már különlegességek.

Küzdelem a drágaság ellen.

A nagygyűlés figyelmébe.

A föltétlen szükséges 9 pont.

A legégetőbb kérdés: a drágaság kérdésének megoldása, úgy látszik, most már nagyon komoly mederbe fogja terelni az ösztéses illetékes tényezőket. Megmozdul az ország népe és meg fogja mondani kívánságát a legmagasabb intéző körök előtt, hogy végre gyökeres reformok útján utját szegjék az árak hihetetlenül gyors szárnyalásának. Meg fog mozdulni ennek nyomán a kormány is és ha a kormány részéről történik intézkedés, akkor meg lehet nyugodva a fogyasztó közönség. A kormánynak azonban nem szabad most ebben a kérdésben azok tanácsadásaimeghallgatni, akik közvetve, vagy közvetlenül a legkisebb mérvben is érdekelve vannak, mint eladók.

Mielőtt a kormány intézkedése megtörténne, az ország minden részében megtartandó nagygyűléseken foglalkoznak majd a drágaság kérdésével. Nagyvárad fogyasztói vasárnap gyűlések össze ebben a dologban és ott fogják megtárgyalni a drágaság megszüntetésének módjait.

A vasárnapi nagygyűlés figyelmét az alábbi 9 igen fontos pontra hívja fel a közönség egy nagy része, mely a pontok leközlésére bennünket kért fel.

1. Az árakat a kormány állapítsa meg és pedig az egész ország területére egységesen. Ahogy a só és néhány ára lehet egységes, úgy lehet a tűzifáé és a kukoricáé is. Minden egyéb vidéki körülményre vonatkozó okoskodás tiszta üzleti spekuláció.

2. Az árak megállapítása ne 3—4 napra, hanem évszakok szerint negyedévre terjesztessék ki.

3. A maximálás ölelje magába az összes emberi és állati táplálékokat, mert hiába állapítják meg a sertéshus árát, ha a kukoricaéit elfelejtik.

4. A vetőmag elkülönítendő a fogyasztás alá kerülő táplálékoktól, a tenyészállat a vágómarhától. Míg amazok ára lehet kölönként 3—5 korona, emezeké nem lehet magasabb 0.80—1 koronánál.

5. Az árak megállapításában legyen arányosság. Ilyen arányosságnak el lehet fogadni a régi évtizedek hosszú során ki próbált árakat, így:

A buza ára = a bab árával, kukorica = a buza árának 60 százaléka, rizs = a buza árának háromszorosa, marhahus kilója = 10 kg tengeri ára, sertéshus kilója = 10 kg buza ára, kenyér ára = buza ára, 1 öl fa = 1 mázsa buza árával, vagy a tengeri kétszeres árával. Nehogy pedig a fogyasztók előtt a termelők által elvonassék a termés, hatósági uton kutatóndó fel a termelők minden terménye és a fölőleg rekvirálendő minden élelmezési cikkben.

6. A termények eladásával elsősorban a községi és városi élelmezési hivatalok, másodsorban a meglévő és még alakítandó fogyasztási szövetkezetek és hivatalosan bejegyzett cégek foglalkozhassanak. A kofaság, mint szükségtelen rossz, eltörölendő.

7. A fuvarozás árai szabályozandók. Egy ember keresete 5 K, egy ló szekérral 10 K, vagy pedig megállapítandó egy napra 2 lovas szekérré 15 K bér.

8. A mostani aránytalanság nivellálása céljából az átértékelt gazdasági javak arányában a szellemi javak is átértékélendők s a tisztviselők részére új fizetési táblázat készíthető.

9. Az átírási rendszer reformálendő s nemcsak a földbirtok, de az állatállomány is adó alá vonandó, különösen az összes

luxus tárgyak, kényelmi és élvezeti cikkek magas adó alá vonandók.

A fenti kilenc pontban igen üdvös dolgok vannak. Különösen fontos az 5. pont, ahol, a fölőlegnek hivatalos uton való rekvirálása által nagyot lendítene a hatóság a drágaság előidézőinek megrendszabályozásán.

Nem kell licitáció.

A közigazgatási bizottság ülése.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap délután tartotta rendes havi ülését, amelyen a folyó ügyeket tárgyalták.

Hosszabb vita fejlődött ki néhány apróbb, 40—50 koronás átírási, esatornafedél stb. díj tartozás felett, amelyek behajtása végett az előadó a dologi végrehajtás kimondását kérte az illetők házára.

Ez ellen dr. Adorján Emil indítványt adott be, hogy ne rendeljék el a dologi végrehajtást most, amikor az ingatlanoknak nincsen értéke s most hitelt sem kap és így legfeljebb elköttya-vetyélnék, amit a szegény ember esetleg egész életén át össze kuporgatott.

A bizottság egyhangulag kimondotta, hogy a dologi végrehajtásokat nem rendeli el.

Különben a közigazgatási bizottság hasonló állásfoglalására már megtalálta a miniszter a megoldást: a háboru befejezéseig a követelés telekkönyvileg biztosítandó. Így a káposzta is megmarad, a kecske is jóllakik.

Az ülésen Hlatky Endre főispán elnököl s jelen voltak: Lukács Ödön főjegyző mint előadó, Németh István kir. pénzügyigazgató, Vasady Lajos kir. tanfelügyelő, Baróthy Pál kir. ügyész, May Sándor kir. főmérnök, dr. Istvánffy István árvaszéki ülnök, dr. Mayer László v. főorvos, dr. Dóri István v. alügyész, Lendvay István gazd. felügyelő helyettes, Rádl Ödön, Sulyok István, dr. Adorján Ármán, dr. Adorján Emil, Miskolczy Barna.

Az ülés megnyitása után felolvasták a polgármester havi jelentését szeptember hónapról. A jelentésből közöljük a következő adatokat:

A közegészségi állapot szeptember hónapban kedvezőbb volt. A még mindig alacsony születések száma 9 el multa felül a helybeli halálozások számát. A fertőző betegségek közül előfordult: kanyaró 2 esetben, rozcsooló toroklob 16 esetben, 2 halálozással; — vörheny 28 esetben, 2 halálozással; — hasihagymáz 69 esetben, 6 halálozással, köztük 13 megyebeli, 4 katonai; — vérhas 4 esetben, 2 halálozással; — ázsiai kolera 1 esetben, egy átutazónak, aki itt meg is halt; — hólyagoshimlő 1 esetben, a katonaságnál. — A Szent László kórházban ápoltak 135 beteget. A gyermekkorházban 96 fekvő és 339 bejáró beteget ápoltak. Szeptemberben született 56 fiú, 55 nő, összesen 111 gyermek. Elhalt 100 férfi, 81 nő, összesen 181 egyén.

A közbiztonsági állapot normális volt. Lopás 158, csalás 8, magánlaksértés 1, sikasztás 16, súlyos testi sértés 1, könnyű testisértés 4, jogtalan elsajátítás 18. — Letartóztatva volt 7 egyén.

Kinestári adóban befolyt 45863 K 15 fill., községi adóban 31080 K 72 fill.

Szeptemberben kiadott 20 új iparigazolvány, megszűnt 7 iparüzlet.

A jelentés kapcsán felszólalt dr. Mayer László v. főorvos. A jelentésben említett 1 ázsiai kolera eset szeptember 1 én fordult

elő és 2 án halállal végződött. Az illető nő Csernovitzban volt katoná férjét látogatta meg s mikor itt hazautazott, lett rosszul. Ami koleraeset ez évben Nagyváradon előfordult, mind behurcoltatott ide s nagyvárad lakos nem is volt kolerában. A behurcolt esetek mind elszigeteltettek.

A jelentést örvendetesen vették tudomásul.

Lukács Ödön előadó terjesztett elő néhány városi követelést, amelyekre nézve kérte a dologi végrehajtás elrendelését.

A közigazgatási bizottság azonban dr Adorján Emil indítványára azonban mellőzte a dologi végrehajtás elrendelését.

Apróbb gyógydíj és utadógiy elintézés után az ülés véget ért.

A katonákért.

A Vörös-Kereszt első ünnepsége 10-ikén lesz.

A Vörös-Kereszt szenzációsnak ígérkező ünnepélyei iránt városszerte a legnagyobb érdeklődés nyilvánul meg a közönség minden rétegében. Hogy páratlanul szép sikerű ünnepélyben lesz részünk, azt garantálják a már javában folyó próbák.

Az ünnepségek időrendjében némi változások állottak be Jadlowker hangversenye következtében. Ugyanis a Jadlowker hangversenye szombaton lesz megtartva s így a Vörös Keresztet vetítő-estélyei 10-ikén veszik kezdetüket, amikor este fél 9 órakor lesz az első előadás. A második előadást 11-ikén délután fél 6 kor, a harmadikat pedig 13-án délután 5 órakor tartják meg. A 12-ike azért marad ki, mert a keddi napokon a Katholikus Kör rendes vetítő estéi vannak.

Az ünnepélyek műsorát nem hiába kíséri érdeklődéssel a közönség.

Munkácsi Mihály híres festménye, a „Tépésesinálók“ után rendezett élőképválóságos szenzációja a vetítő estélynek különösen hatni fog a pompás beállítás. Hungária és Germánia egyesülése szintén lélekemelő látványt fog nyújtani. Hungária díszes koronája a mai napon ki lesz közszemlére téve a Rákóczi-ut egyik üzletének kirakatában.

Pásztor József aktuális satirikus páros-jelenete, a Diszapolónok a derűtlenség sugárait fogja elhinteni a közönség körében.

Az előadás legfrappánsabb és leghatásosabbnak ígérkező pontja a 130 szebbnélsebb vetített kép lesz, amely a Bihar megyei és nagyvárad Vörös-Kereszt működését mutatja be. A felvételek Bordó Ferencnek elsőrangú alkotásai. Bemutatóra kerülnek a lövészárók-ünnepély, a Jobbkéz működése, Nagyvárad nagyobb kórházai az ápolónőkkel és orvosokkal, révi és Félix-fürdői sebültek képei. Nagyszalonatáról is igen érdekes képeket kapott a rendezőség.

Az első két előadásban a műsor ugyanaz marad. A harmadik, a 13-iki előadás csak abban különbözik az első kettőtől, hogy a két élőképválóság elmarad. Az első előadásokra több igen szép rajzot készítettek, melyeket az előadásokon árusítani fognak.

Jegyek mindhárom ünnepélyre a Hegedűs hírlaprodában kaphatók 1 kor. 60 filléres áron, az előadások napján délután 3 órától kezdve pedig a Katholikus Körben.

A cukor hivatalos ára.

Hivatalos hirdetemény.

Tudatom a város közönségével, hogy a m. kir. miniszteriumnak 3465-1915. M. E. sz. rendelete alapján a fogyasztási cukorért a nagykereskedési forgalomban, valamint a közvetlen fogyasztás céljait szolgáló forgalomban követelhető legmagasabb árakat a városi tanács hozzájárulásával a következőkben állapítottam meg:

A nagykereskedelemben:

Ez alatt azt a forgalmi árat kell érteni, amely a cukorgyárból vásárló nagykereskedő és ama kiskereskedő között bonyolódik le, aki a cukrot további eladás céljára a nagykereskedőtől, eredeti gyári csomagolásban vásárolja készpénzfizetés ellenében.

Az ár 100 kilogrammonként a nagykereskedő üzletében átvéve koronákban értendő.

5000 kilótól 10.000 kilóig való vásárlás esetén I a finomítvány, nagy süveg (10-12 kiló) szabadon K 103.25. Kockacukor ládákban (nettó 50 kilogrammonként) K 107.17. Kockacukor dobozban (bruttó 5 kilogrammonként) K 105.70. Kockacukor 100 kilogramos zsákban bruttó K 106.19. Liszt cukor ládákban (nettó 50 kilogrammonként) K 107.17. Liszt cukor dobozban (bruttó 5 kilogrammonként) K 105.70. Liszt cukor 100 kilogramos zsákban bruttó K 105.21. 2. 100 kilótól 5000 kilóig való vásárlás esetén: I a finomítvány, nagy süveg (10-12 kiló) szabadon K 103.75. Kockacukor ládákban (nettó 50 kilogrammonként) K 107.67. Kockacukor dobozban (bruttó 5 kilogrammonként) K 106.20. Kockacukor 100 kilogramos zsákban bruttó K 106.69. Liszt cukor ládákban (nettó 50 kilogrammonként) K 107.67. Liszt cukor dobozban (bruttó 5 kilogrammonként) K 106.20. Liszt cukor 100 kilogramos zsákban bruttó K 105.71.

A kiskereskedelemben.

Ezalatt a közvetlen fogyasztás céljára szolgáló árakat kell érteni, vagyis a fogyasztó közönség részére a bevásárlás árai a következők: (egy kilogrammonként fillérekben számítva.)

I a finomítvány vagy süveg (10-12 kilogram) szabadon 109 f. Kockacukor ládákban (nettó 50 kilogrammonként) 113 f. Kockacukor dobozban (bruttó 5 kilogrammonként) 111 f. Kockacukor 100 kilogramos zsákban bruttó 112 f. Lisztcukor ládákban (nettó 50 kilogrammonként) 113 f. Lisztcukor dobozban (bruttó 5 kilogrammonként) 111 f. Lisztcukor 100 kilogramos zsákban bruttó 110 f.

A kimérésért és becsomagolásért külön díjat nem lehet felszámítani, ellenben egy kilogramnál csekélyebb mennyiségű eladás esetén 1 filléren alul előálló törtrészek teljes fillérnek számítanak.

Köteleztetnek a cukornak kicsinyben árusításával foglalkozó kereskedőket, hogy a kicsinybeni eladásra fent közölt maximális árakat üzleti helyiségeikben szembatűnő helyen függesszék ki. Aki pedig e hirdetés rendelkezéseit megszegi - úgy az eladó, mint a vevő és a közvetítő - kihágást követ el és a hivatkozott miniszteri rendelet 6. szakasza, illetve az 1914. L. t. c. 9. szakasza értelmében 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik.

Ez árnegállapító határozatom ellen a 3645/1915. M. E. sz. rendelet 4. szakasza értelmében a kihirdetéstől számított 15 nap alatt bírtokon kívüli felelősségnek való helye a m. kir. kereskedelemügyi miniszter urhoz.

Nagyvárad, 1915 október hó 7 én.

Lukács Ödön,
főjegyző.

Hurokra került hadseregszállítók.

A harácsoltt milliókért börtön.

Amíg fiaink a lövészárkokban, golyózaporban mérhetlen fáradozások között aldozzák életüket és vérüket a királyért és hazáért, azoknak egyrésze, akik drágapénzért a hadsereg ellátását magukra vállalták, lelketlen kapzsisággal igyekeztek mindenféle machinációkkal megkárosítani az államot és a szegény katonákat, csak hogy mielőtt nagyobb pénzt harácsoljanak össze.

Igy jártak el azok a Bali Mihály nyakendőjére megérett gazemberek, akik papirtalpu bakkancsok, posztó helyett kikeményített női szövetből készített katonaruhák szállításával annyi harácsoltt tettek harácsolttá, esetleg örökre beteggé, nyomorékká. Vagy akik drága pénzért rossz és egészségtelen élelmiszereket szállítottak, nem szállított árukat megfizettettek, vesztegettek és katonai fuvarlevelekkel csalják meg az államot.

Es ezek a hazaáruló családok tulnyomólag nagy tekintélynek örvendő emberek, akik előkelő vezető szerepet játszottak.

Bár szegénylünk, hogy ilyen gazsgágok Magyarországon megtörténtek, de mégis vigasztaló, hogy ezek a hazaáruló mákvirágok most rendre hurokra kerülnek s elveszik méltó büntetésüket.

Az ország különböző városaiban márt börtönben ülnek a százezrek és milliókban dúsuló hadseregszállítási családok és büntársaik, akiknek száma napról napra növekszik. Utólrte őket az államhatalom büntető keze.

Most látjuk, hogy milyen helyénvaló volt a hadsereg családokra vonatkozó szigorú törvény megalkotása.

Egyes helyeken most folyik a vizsgálat a családok és vesztegetők ellen, más helyeken pedig már ítéletek is feleltük.

A szegedi ítélet.

Igy a szegedi kir. törvényszék két hónapi tárgyalás után mondott ítéletet egy díszes kompánia felett.

Az ítéletben megállapítja a királyi törvényszék, hogy a terhelték a fiókraktárt vezető élelmészeti tisztet, valamint a neki segédkező katonai őrmestereket nagyobb összegű pénzzel és ajándékokkal megvesztegették s ily módon kieszközölték azt, hogy a katonai igazgatás a milliókra menő szállításonál a piaci árakat messze meghaladó árakat fizetett, továbbá, hogy egyes esetekben silány árut is átvettek, a számlázott és kifizetett mennyiségnél kevesebbet szállítottak, úgy, hogy egyesek waggonokra menő fiktív szállításokkal károsították meg a kincstárt, végül vesztegetés útján katonai fuvarleveleket szereztek és ezeket jogtalanul a saját szállításaiknál felhasználták. A királyi törvényszék Loria Henrik szegedi kereskedőt egyévi és hsthónapi börtönre, Solti Lipót Pal szegedi kereskedőt két évi fegyházra, Beregi Béla szegedi kereskedőt két évi fegyházra, Beregi Béla szegedi gőzmalomtulajdonost hat évi fegyházra, Kárász József szegedi gazdálkodót hét évi fegyházra, Mandl Zsigmond makói kereskedőt hét évi fegyházra, Böhm Sándor szegedi kereskedőt nyolc évi fegyházra ítélte el. Elítélte továbbá vesztegetés miatt Velisz Géza szegedi kereskedőt nyolc hónapi börtönre, Gombos Géza szegedi kereskedelmi ügynököt egy évi és hat hónapi börtönre és Holzer Ede temesvári kereskedőt egy évi fegyházra. Mellékbün-

tetésképp valamennyi terhelt ellen tatemes pénzbüntetést szabott ki és megállapította valamennyi terhére a hivatalvesztést és a politikai jogok gyakorlásának felfüggesztését is.

A debreceni „eset“

Hasonló a debreceni ítélet is. Itt Kupfer Jenő, a Korona gőzkenyérgyár tulajdonosa ellen indított ügyben hozta meg ítéletét a debreceni kir. törvényszék. Kupfer Jenő dohoslisztből készítette a honvédség részére.

Érdekesen megvilágítja a gazmanipulációt Gáthy Bálint kir. ügyész vádbeszédének a következő részlete:

A háboruban — ugymond — hallgatnak a muzsák, hallgat a polgári jogrend is. Csak egy nem hallgat: a hasznot hajszoló lelki ismeret. A háboruban mindenkinek áldozatot kell hozni. Ilyen áldozat az is, ha valaki a háboru miatt üzletében veszteséget szenved. Amint a katonától, amikor a háboruba megy, nem kérdik: otthagyja-e az életét vagy sem, úgy a vállalkozó szerződését köteles megfelelően teljesíteni, akár haszna, akár kára van belőle. Mert a mindenkinek felelt álló érdek: a háboru céljának szolgálása. Ez az irányadó elv, amit a bíróságok nem téveszthetnek szem elől. A vádlott béke idejében tekintélyes vagyont szerzett, bizonyára, mert jó kenyeret sütött. Viszont a katonának már nem. Saját beismerése szerint is dohos lisztjét belekeverte a kincstári lisztbe. A vádlott által szállított kenyerek egy része a szemétdombra került. Az állam bizonyára nem azért szerződött a vádlottal, hogy szemétdombra való kenyeret szállítson a katonáknak. A kenyér keserűségénél csak a katonák keserűsége lehetett nagyobb. A vádlott azt mondta az élvezhetetlen kenyérre: Katonának ez is jó! Ez pedig inkább lehet jó a vádlottnak, aki még a vádlottak padján is kényelmesebben ülhet, mint a katonák a lövészárkokban. A vádlott elbizakodottságát vagyoni helyzetében látja. Ha katoná-ellenőrző volna, nem venné át addig a kenyeret, míg abból maga a vállalkozó nem eszik annyit, amennyi egy katonának kell. A vállalkozó így nem traktálná büdös kenyérral a katonákat. A vádlott nemcsak meg nem felelően teljesítette szerződését, de nem is teljesítette, amiből a katonaságnak kára volt. Kéri, hogy a vádlottat fegyveres erő elleni büntettségben mondja ki bűnösnek a bíróság.

A bíróság a perbeszéd végzetével a következő határozatot hozta:

Bűnösnek mondották ki Kupfer Jenő vádlottat az 1915. évi XIX. t. c. l. §-a 2. szakaszának 1. pontja szerint a háderő elleni büntettségben, amelyet az által követett el, hogy a debreceni 3. honvéd gyezed kenyérellátására vonatkozó szerződést szándékosan nem megfelelően teljesítette. Ezért a vádlottat **négy évi börtön büntetésre**, négyezer korona pénzbüntetésre és öt évi hivatalvesztésre ítélte.

Az ítélet indoklásában megállapította a bíróság, hogy Kupfer Jenőnek a katonai kincstár által szolgáltatott lisztet kellett volna felsütöi kenyernek a honvédség számára. A szerződés világosan kimondja, hogy a vállalkozó a sajátjából csak kifogástalan, jó lisztet használhat fel a dohos és más egészségre ártalmas lisztek használatától kifejezetten eltiltja. Ennek ellenére Kupfer Jenő a főtárgyalás adatai, de a saját beismerése szerint 2-3, néha több szakajtó dohos lisztet is belekevert a kincstári lisztbe, sőt még a földről fölsepert pondros lisztet is felhasználta, ha másra nem, hát a deszkák hirtésére, 2-3 szakajtó rossz burgonyát is vegyített a kenyéryanagba, minek következtében az így előállított kenyér rossz ízű, büdös szagú, élvezhetetlen volt. E cselekményeivel a vádlott a hadsereg érdekeit, ha nem is közvetlenül, de veszélyeztette.

Gáthy Bálint kir. ügyész a büntetés su-

lyosságára való tekintettel indítványozta a Kupfer Jenő letartóztatását, amit a bíróság el is rendelt.

..HIREK..

* **Személyi hir.** Szekeres Odön, a premontrei rend jószágigazgatója városunkban időzik.

* **Signum laudis.** A király megparancsolta, hogy **Marek Ferenc** 70. gyalogezredbeli tartalékos hadnagyának a legfelsőbb dicséret elismerés **ujólag** tudtul adassék.

* **A Katholikus Kör vetítő esté-lye.** Nagy közönség előtt tartotta meg tegnap este fél hat órakor a Katholikus Kör első vetítő-estélyét a Kör Szent László-termében. Dr **Vucskics Gyula** kanonok vonzó modorban tartott előadás keretében mutatta be a legérdekesebb esataképeket. Eredeti képekben mutatta be a limanovai csatát és a bukovinai harcaterket. Közben megérkezett a hir arról, hogy csapataink behatoltak Belgrádba s a Tiszántúl eredeti táviratát is a fehér vászonra vetítve közölték a közönséggel, mely viharosan lelkesedett a nagyszerű győzelem hírére. A legközelebbi vetítő előadás kedden délután fél 6-kor lesz.

* **Uilmann Sándor és társai letartóztatása.** A nagyváradi kir. ügyészség a következő hivatalos értesítést adta ki:

A budapesti m. kir. államrendőrség kirendeltsége által foganatosított nyomozás adatai alapján az általa őrizetbe vett **Kepes Sámuel, Uilmann Sándor és Weiser Eisik Izsák** nagyváradi lakosok irányában a hadviselés érdekei ellen elkövetett bűncselekmények miatt a kir. ügyészség az előzetes letartóztatást elrendelte. Az ezen határozat ellen a terhelték és védőjük részéről benyújtott előterjesztést a kir. törvényszéknek a gyorsított bünvádi eljárás rendes szabályai szerint működő öt tagból alakított tanácsa elutasította. Ugyanezen ügyből kifolyólag a temesvári cs. és kir. hadosztálybíróság kirendelt vizsgálóbírója **Menkes Lipót** — a nagyváradi cs. és kir. élelmezési raktár volt főnöke ellen a vizsgálatot és a vizsgálati fogságot elrendelte.

* **A gabona-szükséglet beszerzésének határideje.** A magyar kir. miniszterium 3073—1915 M. E. számú rendelet értelmében tudomására hozom az érdekelteknek, miszerint a buza, rozs, kényszeres, árpa és zab termésnek saját házi-szükségletre való beszerzésének határideje folyó évi október hó 15 ig bezárólag meghosszabbított. Nagyvárad, 1915. okt. 6-án. **Rendőrfőkapitányság.**

* **Tilos a viharágyuzás.** Nagyvárad város rendőrfőkapitányi hivatala a magyar kir. belügyminiszterium 92006—1915—V—a., valamint a 112399—1915—V—a. B.

M. számú körrendelete alapján értesíti a város közönségét, hogy a viharágyuk, valamint a mozsárágyuk használata további rendelkezésig betiltatott. Nagyvárad, 1915 okt. 6-án. **Rendőrfőkapitányi hivatal.**

* **Polgárok szövetsége a drágaság ellen.** Értekezleti ülés volt tegnap délután a feministák egyesületének helyiségében a vasárnap tartandó nagygyűlés programjának megállapítása ügyében. Az értekezleten jelen voltak: Huzella Gyuláné, Reichtné Bauer Zsófia, Tordai Molnár Gézané, dr Ágoston Péterné, dr Gyémánt Jenőné, Ipolyi-Keller Gyula, Kocsán János, dr Adorján Emil, Sas Ede, dr Papp Károly, Szabó Károly és Székely János. Az értekezlet megállapította, hogy vasárnap délután 3 órára nagygyűlést rendez a Vigadó nagytermében, melyre az egész város közönségét meghívja. A nagygyűlés célja a fogyasztók szervezkedése a túrhetetlen drágaság megállítására céljából. Megalakítja a fogyasztó polgárok szabad szövetségét s eszközöket keres a hatóságokkal karöltve, hogy gátat vessen az élelmiszer uzsorásai további manipulációinak. Az értekezlet kimondta, hogy erre a leghatásosabb eszköz egy hatalmas fogyasztási szövetkezet megalkotása, mely magában foglalja egész Nagyvárad fogyasztóinak minden rétegét. Az értekezlet férfi és női szónokokat kér fel, a kik a felvetett eszméket ismertetni fogják a vasárnapi nagygyűlésen. Ez a nagygyűlés hatalmas méretűnek ígérkezik a legizgatóbb témával: a polgárok háborúját jelenti be az élelmiszerek uzsorásai és a drágaság ellen. A nagygyűlés előadója Kocsán János törvényszéki bíró lesz. Szombaton este újabb előkészítő értekezlet lesz, melyen a további részleteket állapítják meg.

* **Adományok Nagyváradfalva templomára.** Nagyváradfalva templomára gyűjtést indított a nagyváradi Urak Mária kongregációja. Erre a célra legújabb adakoztak: Kolozsváry Sándorné 20 K, dr Kovács S Jánosné 10 K, Niell Mariska 10 K. Adományokat szerkesztőségünk is elfogad kézbesítésre.

* **Fata Sándor temetése.** Nagy részvét mellett ment végbe tegnap délelőtt **Fata Sándor** lat. szert. egyházmegyei alapítványi pénztári ellenőr temetése. A Szent János utcai gyászházban volt felállítva a díszes ravatal, amelyen masszív ércokorsóban, pálmák és ezüst kandeláberek között nyugodott az elhunyt. A temetési szertartást **Imrik Zoltán** tb. kanonok végezte segédlettel. A beszentelés után az impozáns gyászmenet az olasz piobánia templomba vonult, a hol ünnepélyes gyászmisét tartottak az elhunyt lelkiüdvéért. A gyászszentmise végzetével az olasz temetőben helyezték örök nyugalomra az elhunytat. A koporsó szép koszorúkkal és szalagokkal volt borítva. A temetésen résztvevtek: Dr Karácsonyi János, Lopusny Gyula és Brém Lőrinc kanonok, Máyer Antal tb. kanonok, Szent József intézet kormányzó, dr Mazurek Gyula, dr Schweiger Ede, dr Imrik Gusztáv, Szalay László, Tóth László, Kovács Kandid, Gáthy Sándor, dr Papp Károly, Vámosy Mihály, az Urak Mária Kongregációja tagjai, a káptalani és püspökségi tisztikar és nagyon sok résztvevő. A díszes temetést Weiszlovits Adolf és Fia első nagyváradi temetkezési vállalata rendezte a szokott pontossággal.

*** Kugliverseny a Katholikus Körben.** Az idei igen eleven kuglpályai életet a Katholikus Körben nagyon érdekessé és népesnek ígérkező verseny fogja lezárni vasárnap. A verseny, mely délután pontban fél 3 órakor kezdődik, már előre is jó sikerűnek mondható. A rendezőség tulajdonképpen 3 versenyt rendez ezen a napon. A nyertesek szép és értékes díjakhoz juthatnak. A részletes program még nincs egybe állítva, de mindenesetre olyan nagy körültekintéssel fog elkészítettetni, hogy minden játékosnak módjában lesz valamilyen díjat elnyernie. A verseny az eddigi szokásoktól eltérőleg igen olcsó tétekben van megállapítva. Mint az előjelek ígérk az év záró kugliverseny méltó befejezése lesz az évről.

*** Egy waggon gyümölcs a harc térére.** A Vörös-Kereszt Egylet akciója, mely a harctéren küzdő katonáink részére küldendő gyümölcs gyűjtésére irányult, a legfényesebb eredménnyel járt, amennyiben a mai napon az adakozás révén egy waggon gyümölcsöt indított utnak az olasz harctérré a Vörös Kereszt Egylet vezetősége, mely ez uton mond halás köszönetet az adakozóknak, kiknek névsorát itt közöljük: Óváry Sándorné, Oláry Gyuláné, Tamás Gyula, Tabéry Ármán, Rigó Ferencné, Markovits Antal, Juricskay Zoltánné, Schwartz Izidorné, Kubik Gyula Kótliget, Füredy Lászlóné, Balázsbaý Bertalané, Beóthy Lászlóné, Beóthy Cica, Wertheimstein Aranka, Lengyel Akos Kraszna, Mártonffy Dezsóné, Tóth Mihály Szalárd, dr Fráter Imréné, itj. András Gusztávné, Vucskies Julia, Polyák Károly Bihar, Kovács Andrásné Bályok, Béli Józsefné, Karácsonyi János, dr Vucskies Gyula, Gábrilly Lajos, Mártonffy Barna, Fráter Zoltánné Álmosd, Dóczy János Bél, dr Miskolczy Ferencné, Eleméry Ferencné.

*** A második kibocsátású hadikötvények.** A nagyvárad i partestületi Hitelbiztosíték, mint az O. K. H. tagja értesíti ügyfeleit, hogy a 6 százalékos szabad, valamint az 5 és fél százalékos hadikötvények már megérkeztek és a pénztári elismervény ellenében az intézet pénztáránál átvehetők.

Falusi fuvarosok az egész téli időnyre fuvarozására felvétetnek. Kapucinus-utca 19. sz.

x Négy szoba és előszobából álló lakás, irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél. Szent János-utca 3. szám.

*** Hogyha megállnak a vonatok.** Az utasoknál főleg katonaságnál föltétlenül jó szolgálatot teszen konyak, rum, tea, kávé, kakaó tabletták, huskonzervek, páinok, kondenzált tej és tejpör, csokoládé, szardínia, pisztráng, málnaszörp, citromszörp, valódi Domány féle borok, kész kávé mely bármely háztartásban élvezhető 1 kgr. 3 Kor. 60 fill. Kicsinyben süveges, kocka és kristálycukor. Külön halkonzerv üzletem a napokban megnyílik, kapható u. m. Sóshering, osszé, fillé, bismark, rollmopsz, ruszli stb. stb. Téli tea-vásár megkezdődött. Kapható valódi lengyel gomba élvezet tőle a leves. Maggi leves kocka 10 drb. 45 fillér. 1 üveg Diana sósborszesz 56 fillér. Vigyázat! Ezen ajánlat Nagyváradon kizárólag Aszódi Mihály Kossuth utca Sas palota és Rákóczi-ut. Intézeteknek, katonáknak, kórházaknak, gazdaságoknak, külön ajánlat. Telefo. sz. 635.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbanknál.

x Poloskairtó NOXIN biztos zser. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/E.

x Kiadó lakások. Ósi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

*** Három liter Családi rumot** készíthet bárki pár percz alatt a Farkas féle családi rum-kivonattal. Ára 60 fillér. Családi thea kivonat 10 adag 50 fillér. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

x Kiadó lakások. Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

*** Kökögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál** használjon kizárólag: Farkas-féle hurut-szeletkét. Ára K. — 60 Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Telefo. : 13-02.

*** Ingatlan eladás.** Nagytelky-utca 3. szám alatti ingatlanok (lakóház nagy telekkel) jutásos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudástók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hatalmas építőgyár r.t.

CIPÓ
ujdonságaim megérkeztek!
Reichard Dezső
Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

*** Családi rum** vaníliával vagy ananász ízű literje K. 3:20. Mindenféle likör essentiák 1 üveg 60 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat 4 literre való K. 1:20. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut. 7/B.

SZÍNHÁZ
...
Heti műsor.
Pénteken: Kis király (Gyöngyi Jolánnal.)
Szombaton: Drótos tót.
Vasárnap délután: Vig özvegy; este: Lyon Lea. (Bródy Sándor drámája.)

Szép Heléna.
Gyöngyi Jolán pár évvel ezelőtt mint kezdő színésznő mutatkozott be nálunk, atyja társaságában. Már akkor látszott rajta, hogy fejlődésre képes tehetség s ma mikor vendégként lépett fel Offenbach régi híres operettjében, láthattuk, hogy apjától öröklött szép tehetsége, szorgalmával, intelligenciájával egyesülve a színművészet középfokán felülemelte őt. Játékában diszkréción és finomság, mozdulataiban izlés, énekében kellem és mérséklet nyilvánul. Hangja nem nagyigényű, de tiszta és biztos, ha tulságos feladatok elé nem állítjuk, biztosan megfelel. A mai operettekhez ereje és terjedelme is megvan. A közönség rokonszenvesen fogadta a vendégművésznőt.

A Vigözvegy — vasárnap délután E hét vasárnapjának délutánján nyílik először alkalma a színházi közönségnek arra, hogy félhelyárak mellett tekinthesse meg Lehar közkedvelt operettjét: a Vig özvegyet, abban a pompás, új szereposztásban, amelyben a Vig özvegy csak nemrég oly frenetikus hatást keltett.

IRODALOM

Mária Kongregáció. Hitbuzgalmi képes havi folyóirat. Szerkeszti Bangha Béla S. J. (Megjelen havonként egyszer.) Előfizetési ára tömegesen rendelve (20 példány) egy évfolyam 2 korona, külön rendelve 3 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, VIII., Mária utca 25. Legújabb száma most jelent meg a következő gazdag és változatos tartalommal: Magyarok Nagyszonyja. — Kongregációi nyilvántartás. — Imára a békéért. — A magyarországi férfi-kongregációk. — Kongregációi évi értékeztetések. — A nő apostolkodása az irodalom terén. Bárány Margit. — Az engedély. Elbeszélés. Szerafin Blanka. — Hitvédelmi csarnok: Akarja-e Isten a háborút? — Az egyetemi és főiskolai kongregacionista mozgalom. Kóródi Katona János. — Apró kérdések. — Nem theologus, de kongregacionista. H. — Kongregációi élet. — Erénygyakorlati ósulák. — Ifjusági rovat: A hitvédelmi gyűlések. Jámor László. S. J. — Pályázat. — Ifjusági hírek. — Katona lettem. Szendrői József. — Leányifjuság: Levelek egy leány kongregacionistához. Laci bácsi. — Leányifjusági hírek. — Irodalom.

Legújabb táviratok.

A szerbiai harc döntő lehet.
Budapest, október 7. (Saját tud.) Bukarestből jelentik: Az **Independance Roumanie** írja, hogy a **Szerbia elleni harc döntő kimenetelű lehet a világháború sorsára.** A béke onnan jöhet, ahonnan a háború kiindult.

Görögország tiltakozása.
Páris, okt. 7. (Saját tud.) A párisi görög követ tiltakozó jegyzéket nyújtott át a francia kormánynak, a francia csapatok szaloniki partraszállításáért.

London nem bizik Görögországban.
London, okt. 7. (Saját tud.) A londoni kormány körök kizártnak tartják, hogy Görögország az antant oldalán harcoljon.

Hohenlohe herceg Bukarestben.
Budapest, október 7. (Saját tud.) Szófiából jelentik: Hohenlohe herceg ma délelőtt Bukarestbe utazott.

Nikolajevics Athénben.
Bukarest, október 7. (Saját tud.) Az orosz lapok jelentése szerint Nikolajevics nagyherceg október közepén Nisbe és Athénbe utazik.

KÖZGAZDASÁG

A Biharmegyei Gazdasági Egyesület igazgató választmányi ülése.

Meghívó. A Biharvármegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 10-én, vasárnap d. e. fél 11 órakor, az egyesület székházában igazgató választmányi ülést tart, melyre a választmány tagjait tisztelettel meghívom Nagyvárad, 1915. október hó 4-én. Markovits Antal, elnök.

Tárgysorozat: 1. M. kir. miniszterelnök 2719. M. E. sz. válasza, a katonai árvák elhelyezése tárgyában tett felterjesztésünkre. 2. Ugyanannak válasza, a gabona maximális ára tárgyában tett felterjesztésünkre. 3. Ugyanaz, a gabona praemiumok 10 nappal való meghosszabbítása tárgyában. 4. Földmivvelésügyi miniszter 7256—915. eln. sz. rendelete, a mezőgazdák és munkások aratás-cséplési időre leendő szabadságolása tárgyában. 5. Ugyanaz aratógépek eladásáról. 6. Ugyanaz esűrők kiürítésére vonatkozó rendelete. 7. Ugyanaz cséplési eredmények bejelentéséről. 8. Ugyanaz báró Malcomes Jeromos ny. m. kir. miniszteri tanácsos gyászjelentését megküldi. 9. Ugyanaz a gabona járandóságok kiadása iránti rendeletnek hatályon kívüli helyezéséről. 10. Ugyanaz a 2072—1915 M. E. sz. rendelete, az 1915. évi buza, rozs, kétszeres, árpa és zabtermésnek zár alá vételéről és ennek kiegészítő intézkedéseiről. 11. Ugyanaz a 2077—1915. M. E. sz. rendelete, a búzáért, rozsert, kétszeresért, árpáért és zabért követelhető legmagasabb árak megállapításáról, ugyanennek kiegészítése és szabályozásáról. 12. Ugyanaz a korpá forgalombahozatala és legmagasabb árának megállapításáról szóló rendelete. 13. Ugyanaz a Györy-féle tüzhelyszelő leírását 100 példányban megküldi. 14. Ugyanaz a hadifoglyok kiadásának gyorsítása tárgyában. 15. Ugyanaz a vincellerek, kádárok és pince mesterek szabadságolása tárgyában. 16. Ugyanaz a mezőgazdasági gépészek és fűtők szabadságolása tárgyában kiadott rendelete, ennek meghosszabbítása és kiegészítése. 17. Ugyanaz rozs és árpa szükségletnek idegen vármegyékből való beszerzése tárgyában. 18. Ugyanaz a 3511. sz. rendelete, az 1915. évi tengertermésnek zár alá vételéről. 19. Ugyanaz a gabonának, hüvelyeseknek, lisztnek és takarmányoknak a vám-külföldről való behozatala tárgyában. 20. Magyar kir. kereskedelemügyi miniszter, a repceolaj zár alá vételéről. 21. Ugyanaz válasza, a gabonavásárlások körüli visszaságok megszüntetése tárgyában tett 2 rendbeli felterjesztésünkre. 22. Ugyanaz ipari célokra és állathizlálásra felhasználható gabona, liszt- és vetőmag beszerzése tárgyában. 23. M. kir. földmivvelésügyi miniszter nagyvárad ki rendelése: a) 1914. évi működéséről szóló jelentését megküldi. b) A révi urbéres birtokosság részére kiutalt államsegélyről. c) Vetőmag beszerzéséről és a nemisített magyar búzákról. 24. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület: a) Kéri az OKHSz támogatását. b) Felhívása a gabona határárak melletti állásfoglalásra. c) Gépszántások ügyében. d) A Hadi Termény r. t. hitbizományosai eljárások elleni panaszok tárgyában. e) A lóhere és lucerna magvak készleri kaszálása magnak való meghagyása tárgyában. f) Buzanemesítési verseny rendezése tárgyában. g) Harmadik hadikölesön jegyzése tárgyában. 25. Országos Központi Hitelesítőgyűlési meghívója, évi jelentése. 26. Ugyanaz közhasznú működéshez támogatást kér. 27. Magyarországi Szövetkezetek szövetsége Budapesten tartott kongresszusának naplóját megküldi. 28. Ugyanaz a városok éllemezéséről. 29. A m. kir. Rokkant-

ügyi Hivatal átirata, a rokkant katonák gyámoltása és elhelyezése tárgyában. 30. Zala-megyei Gazdasági Egyesület a gabonaforgalom szabaddá tétele tárgyában. 31. Sopron-megyei Gazdasági Egyesület az új termés mikénti értékesítése tárgyában. 32. Nagy-kőröst Gazdasági Egyesület évi jelentése. 33. Sárosmegyei Gazdasági Egyesület az oroszok által elpusztított falvak felépítésére segélyt kér. 34. Tapolea vidéki Gazdakör a gabona ár megállapítása és szabaddá tétele tárgyában. 35. Az Országos Hadsegélyező-Bizottság alkohollelenez akcióját támogatni kéri. 36. Vakok enerjesi intézete segélyt kér. 37. Vöröskereszt-Egyesület megkeresése, szeretetadomány gyűjtése iránt. 38. Titkár jelentése a tagdíjhátralékokról. 39. Titkár jelentése a nagyvárad katonai parancsnokság átirata tárgyában tartott szűkebb értekezletről. 40. Ujtagok felvétele. 41. Tagok kilépése. 42. Esetleges előterjesztések.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. PAPP KAROLY.

Hirdetések

17802—1915. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. Földmivvelésügyi miniszter ur 108304/1915-I/A-2 sz. leirata alapján tudomás és mihez tartás céljából ez uton közlöm a város közönségével, hogy a hadsereg szükségleteinek fedezésére lábon álló diófák további levágása és feldolgozása már nem szükséges.

A lábon álló diófáknak a hadsereg céljaira való lefoglalásával és megvásárlásával az illetékes hatóságok részéről megbízva, vagy felhatalmazva tehát senki sincs. Amennyiben tehát valaki ilyen megbízottnak adná ki magát, szigorú megbüntetésére végett a hatóságnak kérem azonnal tudomására hozni.

Nagyvárad, 1915 október 2-án.

Rimler Károly s. k.
polgármester.

18048—1915. sz.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú földmivvelésügyi m. kir. miniszter ur 72540 eln. sz. távirati rendelete alapján felhívom mindazokat, kiknek az önkéntes bejelentés, vagy a 8190/1915. sz. alatt vagy egyéb földmivvelésügyi miniszteri rendelet alapján zár alá vett tengeri készleteik ez id.ig még át nem vették, hogy a visszamaradt készlet mennyiségét okt. hó 8-ig a rendőrkapitányi hivatalnál annyival is inkább jeleítsék be, mert az ez ellen vétők ellen a törvényben előirt megtorló intézkedések fognak alkalmaztatni, s az október 8-ig be nem jelentett készletek akkor is a maximális áron fognak átvétetni, ha egyébként tulajdonosuk a kedvezményes árra tarthatna is igényt.

Nagyvárad, 1915. évi okt. 4. én.

Lukács Ödön s. k.
polgármester helyettes.

Nagyvárad város tanácsa.

28521—1915. szám.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré teszem a m. kir. honvédelmi miniszter urnak 13462—1915. eln. 20/b. sz. a. kiadott következő rendeletét:

I.

A hadiszolgáltatásokról szóló 1912: LXVIII. törvényeikk alapján a 13462—eln. 20—b. 1915. H. M. számú rendelettel hadicélokra igénybe vett fémtárgyakért a következő térítési tételek állapítottak meg:

Vörösréz tárgyak:

1. Főzőedények, idegen anyagokból való szerelvénnyel nélkül kilogrammonként a teljes súly szerint 5:00 K, idegen anyagokból való szerelvénnyel 4:00 K.

Amennyiben a szerelvénnyek sulya becsülés szerint a teljes súly 20 százalékát meghaladja, a 20 százalékot meghaladó sulynak megfelelő árrészlet az alapárul felvett 4 koronából levonandó.

2. Egyszerű asztali készletek 5:00 K.

3. Mosóüstök és gyümölesbefőző (lekvár) üstök 5:00 K.

4. Tüzhelyekbe beépített vízmelegítők, csapokkal együtt 4:50 K.

5. Egyszerű víztartók 4:00 K.

6. Fürdőkádák kilogrammonként a teljes súly szerint 4:00 K.

7. Egyszerű parázstartók kilogrammonként a teljes súly szerint 4:00 K.

8. Egyszerű hályhaelötétek kilogrammonként a teljes súly szerint 4:00 K.

A 3, 4, 5, 6, 7 és 8. szám alatt felsorolt tárgyakon található vasalkatrészek becsülés szerinti suly a teljes sulyból levonandó.

Nikkel tárgyak.

Főző edények és egyszerű asztali készletek (fazekak, üstök, lábasok, fedők, tálak, tálcák) 12 K.

Sárgaréz tárgyak.

1. Sárgarézlemez és tombaklemez áruk (habüstök, befőző üstök, tálcák stb.) ugy-szintén egyszerű parázstartók és egyszerű kályhaelötétek sárgarézből, bronzból és tombakból idegen anyagokból való szerelvénnyel 3:75 K, idegen anyagokból való szerelvénnyel 3:00 K.

2. Egyszerű öntött sárgaréz gyertyatartók 3:20 K.

3. Vasalók, lapos 3:00 K. Vasalók domboru 3:50 K.

4. Félkilogrammos és ennél nehezebb sulyok 3:00 K.

5. Egyéb egyszerű ötvények 2:00 K.

6. Egyszerű függönyrudak (csövek) és tartók, szőnyeგრudak, fogantyú és védőrudak (csövek betét nélkül vagy könnyen eltávolítható betéttel a betét az ár megállapításánál nem vétetik figyelembe 3:50 K.

Általános határozványok:

Hibás tárgyakért arányosan alacsonyabb ár állá inandó meg.

Oly tárgyakért, melyeknek elvétele fa-lazási vagy szerelési munkát igényel, igazolt esetekben az átvett tárgy sulyának minden kilogramja után 50 filler pótdíj fizetendő.

II.

Egyéb rekvirációk esetére még a következő térítési tételek állapítottak meg kilogrammonként a teljes súly szerint:

1. Sárgaréz csapok 4:50 K.

2. Kutalkatrészek sárgarézből 4:00 K.

3. Sárgarézláncok 3:50 K.

4. Butorlábak 3—

5. Egyszerű rézkilincsek [és zárpaizsok (a vasalkatrészek sulyának leszámításával) 2:90 K.

Nagyvárad, 1915 október hó 4.

Rimler Károly,
polgármester.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré teszem, a m. kir. honvédelmi miniszter urnak 13462/1915 eln. 20/b. sz. a kiadott következő rendeletét:

A hadiszolgáltatásokról szóló 1912. LXVIII. t. cz. 24. és 27. § a alapján a következőket rendelem:

1. §. A jelen § ban felsorolt tárgyak, amennyiben egészen, vagy tulnyomór szben az alább megnevezett fémekből állanak, hadi célokra ezennel igénybevétnék és a jelen rendelet szerint beszoalgtatandók, még pedig:

1. főző edények (főző, befőző és fagyalt készítő üstök, fazekak, lábosok, serpenyők, kannák, sütő formák stb.) egyszerű asztali készletek (hűtők, tálak, tálcák, gyertyatartók s hasonlók) vörösrézből (még ha ónozza vagy más fémekkel csupán bevonva vannak is.)

2. az 1. pont alatt felsorolt tárgyak tiszta nikkeltől kivéve a szerelvényes áruk (Gürtlervaren) így különösen leveles tálak, kannák, sziták, mártáscsészék, főzelékestálak.

3. konyhaszerek (mozsarak, mozsártörők, habüstök, egyszerű öntött sárgaréz gyertyatartók, vasalók, tálcák és hasonlók) sárgarézből.

4. mosóüstök, a tűzhelyekbe beépített vízmelegítők, egyszerű viztartók, fürdőkádak vörösrézből (még ha ónozza vagy más fémekkel csupán bevonva vannak is.)

5. gyümölcs befőző (lekvár) üstök vörösrézből és sárgarézből, amennyiben nem gyári jellegű fűzemekhez tartoznak.

6. egyszerű parázstartók és kályhaelőtétek vörösrézből, sárgarézről, bronzból és tombakból.

7. félkilogrammos és ennél nehezebb sárgarézszulok.

8. egyszerű függönyrudak (esővek) és tartók, szőnyegfogantyú és védőrudak (esővek) sárgarézről, amennyiben könnyen leszerelhetők és betétjük nincsen vagy könnyen eltávolítható.

Vörösrézzel, sárgarézzel, tombakkal, bronzal, nikkellel bevont vagy lemezeit olyan tárgyakra, amelyek lényegükben más anyagból készültek, az igénybevétel nem terjed ki és azokat nem kell beszoalgtatni

2. §. Az 1. § ban megszabott beszoalgtatási kötelezettség kiterjed:

1. olyan iparüzökre és kereskedőkre, akik a fent felsorolt tárgyakat előállítják vagy azokkal kereskednek és mindazokra, akik ily tárgyakat más részére őrizetben tartanak.

2. háztartásokra.

3. háztulajdonosokra.

4. a szállodás, vendéglős és kávésipar, ugyszintén a sütő- és enkrász ipar körébe tartozó vállalatokra.

5. egyesületekre, rendházakra, kórházakra, szanatoriumokra, üdültelepekre, fürdőkre, tan és nevelőintézetekre, tápintézetekre és egyéb intézetekre.

6. az 1. § 6. 7. és 8. pontjaiban felsorolt tárgyak tekintetében mindazokra, akiknek ily tárgyak birtokukban vagy őrizetükben vannak.

Az állam vagy állami intézmények birtokában lévő tárgyakra vonatkozólag külön intézkedés történik.

3. §. Az 1. § értelmében igénybe vett tárgyak beszoalgtatásukig birtokosaik használatában maradnak, aki azokat meg őrizni kötelesek. — Az igénybe vett tárgyak más tárggyá fel nem dolgozhatók s azokat csak a jelen rendelet 4. és 5. §-a szerint szabad elidegeníteni.

Oly tárgyak, a melyek valamely épület tartozékai vagy valamely vállalat üzemi berendezéséhez tartoznak, az épülettel, illetőleg vállalattal együttesen való elidegenítése nem esik korlátozás alá.

Amennyiben a jelen rendelettel igénybe vett tárgyak beszoalgtatása a jelen rendelet közzétételétől számított hat hónapon belül el nem rendeltnék, azok felett birtokosuk ismét szabadon rendelkezhetik.

4. §. Az 1. § értelmében igénybe vett tárgyaknak az országos hadseregélyző bizottság „Fémet a hadseregnek” albizottsága, valamint a „Rézmozsarat vasmozsárért” és Rezet-

vasért név alatt működő hazafias célu fémgyűjtés (Urania országos nővédő egyesület) részére ajándékképen vagy eseretárgy ellenében való átadása nem esik korlátozás alá.

5. §. Az 1. § értelmében igénybe vett tárgyak az 1915. év november hó 30. napjáig bezárólag a Magyar Szent Korona Országai Fémközpontja Részvénytársaságnak, amely ezen vásárlás szervezésénél a Magyar vaskereskedők Országos egyesületével karöltve jár el, valamint az általa megbízott bevásárlóknak szabadkézből eladhatók.

Ezen határidő lejártá után az 1. § értelmében igénybe vett s a 4. és 5. § nak megfelelően el nem idegenített tárgyak beszoalgtatása el fog rendeltetni.

6. §. A beszoalgtatandó cikkek átvételére átvételi bizottságok alakítandók. Az átvételi bizottság megalakításáról hatósága terühtén a törvényhatóság első tisztviselője gondoskodik s ő küldi ki a bizottság elnökét és szakértőjét is.

Minden elsőfoku iparhatóság területén legalább egy átvételi bizottság alakítandó. A bizottság három tagból áll: a törvényhatóság egy tisztviselőjéből, vagy a törvényhatósági bizottság egy tagjából, mint elnökből, az érdekelte község előjáróságának (város tanácsának) egy kiküldöttjéből és a katonai hatóság képviselőjéből. A katonai hatóság képviselőjének távolléte a bizottság működését nem befolyásolja. Amennyiben pedig a bizottsági eljárásor a községt (városi) kiküldött nem jelennek meg, helyettesítéséről a bizottság elnöke gondoskodik. A bizottság szakértőjét a bizottság elnöke felelkeseti.

Az egyes elsőfoku iparhatóságok területén megalakítandó bizottságok számát és székhelyét az illetékes törvényhatóság első tisztviselője határozza meg, ő gondoskodik az átvételi helyiség és raktár rendelkezésére bocsátásáról is.

7. §. A jelen rendelettel igénybe vett háztartási cikkek átvétel végett, az átvételi bizottságnak bemutatandók, vagy ha a 8. § 3. bekezdése alá esnek, bejelentendők. (8. § 3. bekezdése.)

Az átvétel módozatait és a bizottság munkarendjét az illetékes törvényhatóság első tisztviselője állapítja meg s az igénybe vett tárgyak beszoalgtatásának elrendelése után felhívást bocsát ki az igénybe vett tárgyak beszoalgtatására.

Az átvétel pontos időpontjáról és helyéről az érdekelteket az átvételi bizottság alkalmas módon értesíti.

Az átvétel:

a) rendszerint a bizottság által kijelölt gyűjtőhelyre való b szállítás,

b) kivételesen a helyszínére kiszálló bizottság helyszini szemléje után történhetik.

Az átvételi bizottság a torlódás és a közönség zaklatásának lehető elkerülése végett a bemutatott tárgyak átvétele vagy át nem vétele, a birtokost megillető térítés nagysága, ugyszintén a bejelentett tárgyak nélkülözhetlensége vagy a pótlás és beszoalgtatás határideje tárgyában azonnal még a bemutató vagy bejelentő jelenlétében dönt.

8. §. Ha az átvétel a gyűjtő helyre való beszoalgtatás útján történik, a birtokosok tartoznak a beszoalgtatandó tárgyakat a birtokos nevét és lakhelyét feltüntető tartósan felerősített címkével ellátni és vagy saját maguk, vagy megbízott útján az átvételi bizottsághoz beszoalgtatni.

Azokat a tárgyakat, melyeket birtokosuk nem nélkülözhet, de egyébként más anyagból készült tárggyal pótolhatók, saját érdekében igyekezzenek mielőbb pótolni.

A nélkülözhetetlen és egyáltalán nem pótolható, ugyszintén az oly nélkülözhetetlen tárgyak, melyeknek pótlása a bemutatás időpontjáig valamely oknál fogva nem volt lehetséges, nem szállítandók be, azonban kötelesek birtokosa vagy annak megbízottja ezen tárgyakról jegyzéket készíteni, melynek a birtokos nevét és lakhelyét és a tárgy megnevezését kell tartalmaznia. Ezen jegyzék az átvétel időpontjában az átvételi bizottságnak bemutatandó s a nélkülözhetlenség, illetőleg a pótlás meg nem történtének indokai a bizottságnak szóbelileg előadandók.

Amennyiben nélkülözhetetlen mosóüstről

van szó, felsőnyilásának és mélységének mérete bejelentendő, mert ezen üstök pótlásáról gondoskodás fog történni.

Az átvételi bizottság dönt a nélkülözhetlenség felett, a beszoalgtatás idejéig még nem pótoltt tárgyak pótlására, illetőleg beszoalgtatására pedig szükség esetén megfelelő határidőt tűz ki.

Minden oly esetben, amikor a jelen rendelettel igénybe vett tárgyak nélkülözhetlenségük és pótolhatatlanságuk miatt tartósan vagy pedig a pótlás eszközlése végett átmenetileg birtokosuknál megbagytatnak, ezen tényállásról a birtokos részére tanusítvány állítandó ki, melynek a birtokos nevét és lakhelyét a tárgy megnevezését anyagát és súlyát, valamint a használatra való visszabocsátás indokait és időtartamát kell tartalmaznia.

Ezen tanusítvány a birtoklás jogosságának igazolására szolgáló és az ellenőrző közegeknek kívánatra előmutatandó

9. §. Ha az átvétel a helyszínére kiszálló bizottság szemléje útján történik, a bizottság a nélkülözhetlenség és a pótlás kérdésében a 8. § ban meghatározott módon jár el, a végleg átvett tárgyakat pedig vagy azonnal elszállíttatja, vagy azoknak tulajdonosuk által a kijelölt helyre való elszállíttására rövid határidőt tűz ki.

10. §. A birtokost az átvett tárgyakért megillető térítés nagyságát a 13463 -eln. 20.-b. 1915 számú miniszteri rendelettel megállapított térítési tételek alapján az átvételi bizottság állapítja meg.

Az átvett tárgyakról a fél részére elismervény állítandó ki, melynek a fél nevét és lakhelyét, a beszoalgtatott tárgyak súlyát, anyagát és megnevezését és az érték járó térítés nagyságát térítési tételenkint elkülönítve kell tartalmaznia.

A bizottság által megállapított térítés kifizetése a bizottságnak az illetékes elsőfoku közigazgatási hatóság elé terjesztendő elszámolás alapján történik. A közigazgatási hatóság az elszámolást a katonai parancsnokság hadbizottságának küldi meg, amely a térítési összegek kifizetése iránt a m. kir. postatakarékpénztár útján intézkedik.

A bizottságnak az igénybe vett tárgyak beszoalgtatása tárgyában hozott határozatai ellen az 1912 LXVIII. t. e. 31. § a alapján jogorvoslatnak van helye: az érték megállapított térítés nagysága tekintetében emelt igények pedig az idezett törvény 33. § a szerint érvényesíthetők.

11. §. Az átvételi bizottság jogosítva van a működése területén szükségesnek mutató ellenőrzést gyakorolni s kívánságára minden idevonatkozó felvilágosítást meg kell adni.

12. §. Az átvételi bizottság tagságával való megbízatás tiszteletbeli. — A bizottság tagjai és szakértője kötelesek megbízatásukat legjobb tudásuk és lelkiismeretük szerint, személyekre való tekintet nélkül s a tudomásukra jutott magán- és üzleti viszonyok titokbantartása mellett teljesíteni.

A szakértő díjazását az I. foku közigazgatási hatóság állapítja meg.

13. §. Aki a jelen rendelettel igénybe vett cikkek beszoalgtatja, eltitkolja, vagy a jelen rendelet rendelkezéseit egyébként megszegi, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és az 1914: L. t. e. 17. § a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, a székesfővárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát Szlavonországokban a kihágás miatt az ott érvényes jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. — Hatálya Horvát-Szlavonorságra is kiterjed.

Nagyvárad, 1915. október hó 4.

Rimler Károly,
polgármester.